

PROGRAMPLAN

2011 - 2015

Grunnskolelærerutdanning for 5. – 10. trinn

Kull 2011

Bachelornivå
240 stp

HiBu
Avdeling for Lærerutdanning

Høgskolen i Buskerud
Postboks 235
3603 Kongsberg
Tlf.: 32206400
Faks.: 32206410
e-post: info.drammen@hibu.no

Dato	Sign	Endring
2011-07-07	TSTR	Revidert programplan for 2011-kullet - utkast
2010-08-18		Godkjent i utdanningsutvalget
2010-08-16	TSTR	Ny programplan og nye fagplaner for ny grunnskolelærerutdanning for 5.-10.trinn

INNHOLDSFORTEGNELSE

<i>Innledning</i>	3
Utdanning for interkulturell kompetanse, menneskerettigheter og inkludering	3
<i>Læringsutbytte</i>	4
<i>Opptakskrav</i>	5
<i>Kvalifikasjoner</i>	5
<i>Internasjonalisering</i>	6
<i>Informasjonskompetanse</i>	6
<i>Grunnleggende prinsipper</i>	7
Skikkethetsvurdering	7
Språk.....	7
Studielitteratur	7
Krav om deltakelse	8
Progresjon.....	8
Læringsformer	8
Vurderingsformer	9
Karaktersystem	9
<i>Studieinnhold</i>	10
Studiemodell.....	10
Praksis.....	10
Tverrfaglige perspektiver og temaer.....	11
Arbeid med grunnleggende ferdigheter	11
Fritaksbestemmelser	11
<i>Studiekvalitet og studentmedvirkning</i>	12

INNLEDNING

Grunnskolelærerutdanning for 5. – 10. trinn er en 4-årig profesjonsutdanning som utgjør 240 ECTS/studiepoeng. Utdanningen er et heltidsstudium som omfatter obligatorisk praksisopplæring alle fire studieår.

Utdanningen er regulert i Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1. – 7. trinn og 5. – 10. trinn av 1.mars 2010. Rammeplanforskriften finnes på www.lovdato.no.

Grunnskolelærerutdanningen er forskningsbasert og profesjonsrettet. Alle fag er forankret i praksis og har fagdidaktikk og grunnleggende ferdigheter integrert.

Programplanen må sees i sammenheng med planene for det enkelte fag og for praksis.

Utdanning for interkulturell kompetanse, menneskerettigheter og inkludering

Grunnskolelærerutdanningen for 5. – 10. trinn ved Høgskolen i Buskerud legger vekt på å kvalifisere lærere for en flerkulturell skole i et samfunn som preges av mangfold og endring.

Studentene skal utvikle evne til å anerkjenne, respektere og gi rom for ulike uttrykk for mangfold i klasserommet og i samfunnet, og evne til å skape et inkluderende læringsmiljø som legger til rette for den enkelte elevs læring og utvikling. Studentene lærer å forstå forskjellige uttrykk for mangfold (f. eks. etnisitet, kjønn, funksjonsevne og sosial bakgrunn) og se dem i politiske, kulturelle, juridiske og strukturelle perspektiver.

Gjennom refleksjon, kunnskap og forståelse for mangfold i samfunnet, i utdanning og i individet, skal studenten utvikle ferdigheter og holdninger som kan skape et godt grunnlag for god kommunikasjon med barn og foreldre. Dette innebærer et aktivt og bevisst arbeid for barnets rettigheter i skolen. Studentene lærer om menneskerettigheter og spesielt barns rettigheter i profesjonsetisk sammenheng.

I tillegg til at disse perspektivene skal trekkes fram og drøftes som en naturlig del av alle emner i utdanningen, skal studentene delta i obligatoriske seminarer/verksteder som trekker fram ulike sider ved mangfold og inkludering i utdanning. Disse omfatter:

- Kulturkompetanse, mangfold og identitetsdannelse
- Verdipluralisme og verdiformidling i skolen
- Konflikter og konflikthåndtering mellom elever.
- FNs barnekonvensjon, urbefolkning og minoriteters rettigheter, og skolens forpliktelser
- Flerspråklighet som berikelse i klasserommet.
- Skole-hjem-samarbeid
- Systematisk og helhetlig arbeid mot mobbing, rasisme, og diskriminering på bakgrunn av elevs etniske, religiøse eller kulturelle tilhørighet.
- Migrasjonsperspektiver på skole og utdanning

LÆRINGSUTBYTTE

Læringsutbyttet fra grunnskolelærerutdanningen skal danne fundamentet for lærerens arbeid i skolen og videre kompetanseutvikling i læreryrket.

Rammeplanforskriften for grunnskolelærerutdanningene spesifiserer hvilket læringsutbytte den enkelte utdanning skal gi særskilt, men også felles læringsutbytte for de to utdanningene. Forskriften er gjengitt i det følgende:

Kandidaten skal etter fullført grunnskolelærerutdanning ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, som fundament for arbeid i skolen og videre kompetanseutvikling.

KUNNSKAP

Kandidaten har

- har solide faglige og fagdidaktiske kunnskaper i fagene som inngår i utdanningen og kunnskap om fagene som skolefag og forskningsfag
- har kunnskap om arbeid med videreutvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter i å uttrykke seg muntlig, lese, uttrykke seg skriftlig, regne og bruke digitale verktøy i og på tvers av fag
- kan tilrettelegge for progresjon i de grunnleggende ferdighetene i opplæringen tilpasset elever på 5.–10. trinn
- har kunnskap om det helhetlige opplæringsløpet, med vekt på overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn og ungdomstrinn til videregående opplæring
- kunnskap om skolens og lærerprofesjonens egenart, historie, utvikling og plass i samfunnet og om skolens formål, verdigrunnlag, lovgrunnlag, gjeldende læreplaner og ulike elevers rettigheter
- kunnskap om læreplanarbeid og om skolen som organisasjon
- kunnskap om barns og unges læring, utvikling og danning i ulike sosiale, flerkulturelle og flerspråklige kontekster
- kunnskap om klasseledelse og klassemiljø og om utvikling av gode relasjoner til og mellom elever
- kunnskap om et bredt repertoar av arbeidsmåter og læringsressurser og om sammenhengen mellom innhold, arbeidsmåter og de enkelte elevenes forutsetninger
- kunnskap om barns og unges oppvekstmiljø, likestilling og identitetsarbeid
- kunnskap om barn i vanskelige situasjoner og om barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- kunnskap om nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid med relevans for lærerprofesjonen

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan selvstendig og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning i og på tvers av fag, med utgangspunkt i forsknings- og erfaringsbasert kunnskap
- kan tilrettelegge for og lede gode og kreative læringsmiljøer
- kan tilrettelegge for estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse
- kan tilpasse opplæringen til elevers ulike evner og anlegg, interesser og sosiokulturelle bakgrunn, motivere til lærelyst gjennom å tydeliggjøre læringsmål og bruke varierte arbeidsmåter for at elevene skal nå målene

- kan vurdere og dokumentere elevs læring og utvikling i forhold til opplæringens mål, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elever kan vurdere egen læring
- forstår de samfunnsmessige perspektivene knyttet til teknologi- og medieutviklingen (trygg bruk, personvern, ytringsfrihet) og kan bidra til at barn og unge utvikler et reflektert forhold til digitale arenaer
- kan kritisk reflektere over egen og skolens praksis i arbeidet med videreutvikling av lærerrollen og profesjonsetiske spørsmål
- mestrer norsk muntlig, norsk skriftlig både bokmål og nynorsk, og kan bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan vurdere og bruke relevante forskningsresultater og selv gjennomføre systematisk utviklingsarbeid
- kan i samarbeid med foresatte og faglige instanser identifisere behov hos elevene og iverksette nødvendige tiltak
- kan legge til rette for utvikling av kompetanse i entreprenørskap og for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen
- har god forståelse for globale spørsmål og bærekraftig utvikling

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- kan bidra til profesjonelt lærerfelleskap med tanke på videreutvikling av god praksis og yrkesetisk plattform
- kan stimulere til demokratiforståelse, demokratisk deltakelse og evne til kritisk refleksjon tilpasset aktuelle klassetrinn
- kan bidra til å styrke internasjonale og flerkulturelle dimensjoner ved skolens arbeid og bidra til forståelse for samenes status som urfolk
- kan identifisere egne lærings- og kompetansebehov i tilknytning til læreryrket
- innehar en endrings- og utviklingskompetanse som grunnlag for å møte framtidens skole

OPPTAKSKRAV

Det er krav til generell studiekompetanse for opptak til studiet. I tillegg kommer karakterkrav:

- Minimum 35 skolepoeng (karakterpoeng og eventuelle realfagspoeng)
- Minimum gjennomsnittskarakter 3 i norsk og matematikk
Norsk: Gjennomsnitt av hovedmål, sidemål og muntlig, standpunktkarakter og eksamen.
Matematikk: Gjennomsnitt av alle matematikkurs som står på vitnemålet, standpunktkarakter og eksamen.

Alle studenter må ved semesterstart første og fjerde studieår legge fram politiattest for å kunne delta i utdanningens praksisopplæring. Attesten må ikke være eldre enn tre måneder ved oppstartsdato. Attesten er kun gyldig i tre år fra og med studiestart, og ny attest må derfor leveres før fjerdeårspraksis.

KVALIFIKASJONER

Ved fullført 4-årig utdanning oppnår studenten tittelen «Grunnskolelærer for 5. – 10. trinn» og får da formell undervisningskompetanse for grunnskolens 5. – 10. trinn forutsatt at omfanget av det enkelte fag tilsvarer de krav Forskrift til opplæringslova, kap 14, spesifiserer.

Etter fullført bachelorgrad har studenten mulighet til å gå over til en mastergradsutdanning. De ulike mastergradsutdanningene har forskjellige opptakskrav mht fagsammensetning og omfang. Studentens fagvalg de første tre årene er derfor avgjørende for valg av mastergradsstudium.

INTERNASJONALISERING

Flerkulturelle, globale og internasjonale perspektiver er viktige elementer i grunnskolelærerutdanningen ved Høgskolen i Buskerud. Høgskolen i Buskerud har samarbeid med utdanningsinstitusjoner over hele verden. I grunnskolelærerutdanningen oppmuntrer vi til og legger aktivt til rette for et internasjonalt semester i 4. studieår.

Planleggingen for et internasjonalt semester bør begynne senest ett år før planlagt utenlandsopphold. Utenlandsoppholdet bør være relevant i forhold til studentens valg av faglig fordypning eller tematisk fokus. Faglærere og studieleder kan bistå i valg av egnet studiested ut fra studentens faglige målsettinger. Internasjonal koordinator vil være behjelpelig med veiledning omkring utvekslingsordninger, stipend, og finansieringsordninger.

Bruk av engelskspråklige forelesninger og engelskspråklig litteratur i ulike emner skal forberede studenten til å se norsk skole i internasjonalt perspektiv, og foreberede til utenlandsopphold.

Innen enkelte fag og emner i lærerutdanningen kan obligatoriske studieturer til utlandet forekomme. Disse er nærmere beskrevet i emneplaner og semesterplaner.

En av praksisperiodene i 3. eller 4. studieår kan gjennomføres ved en internasjonal skole i Norge, i 4. studieår også ved en grunnskole i utlandet. Studenter som ønsker å søke om en slik praksisplass må ha bestått tidligere praksisperioder i utdanningen, ha normal studieprogresjon i både fag og praksis, og gjennomsnittskarakter C eller bedre i alle fag.

Praksis i utlandet skal planlegges og godkjennes på forhånd, og skal gjennomføres ved en skole Høgskolen i Buskerud har samarbeidsavtale med, eller ved en skole som er praksisskole for en av våre samarbeidsinstitusjoner i utlandet.

Læringsutbytte for internasjonal aktivitet i lærerutdanningen:

Studenten

- tenker globalt og inkluderende, og kan drøfte saker og problemstillinger i lys av forskjellige perspektiver
- forstår hvilken betydning lokale beslutninger og handlinger kan ha i internasjonal og global sammenheng
- har forståelse for norsk skole og utdanning i et internasjonalt og komparativt perspektiv
- ser betydningen av internasjonale og globale perspektiver i egen yrkesutøvelse
- har kritisk bevissthet om dimensjoner i egen kulturell identitet
- verdsetter språklig og kulturelt mangfold og forstår hvordan disse kan utnyttes positivt i utøvelsen av læreryrket

INFORMASJONSKOMPETANSE

Studenten må kjenne til aktuelle informasjonskilder, både elektroniske og trykte, for fagene i egen utdanningsplan og kunne vurdere disse kildene kritisk. Studenten må vite hvilke krav som stilles til siteringer og annen bruk av kildene og kunne oppgi kildeopplysninger korrekt i skriftlige fremstillinger i henhold til de kravene som stilles i utdanningen.

I løpet av de første årene i utdanningen forventes det at studenten, gjennom undervisning, oppgaveskriving og veiledning, tilegner seg kompetanse i å bruke søkestrategier og kilder.

GRUNNLEGGENDE PRINSIPPER

I grunnskolelærerutdanning for 5. – 10. trinn skal studentene delta dannelsesprosesser som fører til at de blir faglig og didaktisk kompetente og reflekterte praktikere.

Deltakelse i forskjellige læringsfellesskap og på forskjellige læringsarenaer fremmer den individuelle lærings- og dannelsesprosessen. Studiet forutsetter derfor tilstedeværelse og aktiv deltakelse av den enkelte student. Med tanke på virke i grunnskolen legger studiet opp til læringsformer basert på stor grad av samarbeid og også noe tverrfaglighet. Kompetanse i arbeid med grunnleggende ferdigheter ivaretas i alle fag.

Gjennom egen deltagelse er studentene ansvarlige for å bidra til et åpent og trygt læringsmiljø som fremmer en analytisk og kritisk reflekterende holdning til teori og praksis.

Skikkethetsvurdering

Grunnskolelærerutdanningen er underlagt skikkethetsvurdering i henhold til Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning av 30.juni 2006 (www.lovdatab.no).

I følge forskriftens § 2 skal det foregå løpende skikkethetsvurdering av alle studenter gjennom hele studiet. Skikkethetsvurderingen skal inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer. Ved begrunnet tvil om en student er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering.

Ved studiestart informerer studieleder nye studenter om skikkethetsforskrift og høgskolens skikkethetsprosedyrer. Alle studenter plikter å sette seg inn i skikkethetsforskriften.

Språk

Undervisningen i de fleste fag, bortsett fra engelsk, foregår primært på norsk. Det kan likevel forekomme i alle emner at enkelte forelesninger blir gitt på engelsk eller et av de andre skandinaviske språk. Alle fag vil også ha noe pensumlitteratur på engelsk.

For å åpne studiet for studenter og forelesere fra andre land, kan enkelte emner i sin helhet gis med engelsk som undervisningsspråk. Dette vil da fremgå av emneplanen.

Studielitteratur

Litteraturlister i det enkelte emne skal være oppdatert ved undervisningsstart. Konkrete sidetall/kapitler vil bli oppgitt i litteraturlisten. I noen tilfeller fastsettes pensumlitteraturen i samarbeid med studentene.

Litteraturomfanget er omtrent 100 sider per studiepoeng i teoretiske emner, noe varierende med litteraturtype og fagets egenart. I tillegg er forelesninger og ekskursjoner å anse som pensum.

Studielitteraturen vil primært være på norsk, både bokmål og nynorsk, men også dansk-, svensk- og engelskspråklig litteratur kan oppgis på litteraturlistene.

Det forsettes at studenten skaffer til veie og leser studielitteraturen i takt med studieprogresjonen, slik at aktiv deltakelse i undervisning og andre læringsprosesser blir mulig.

Læringsplattform

Grunnskolelærerutdanningen benytter Fronter som læringsplattform og informasjonskanal. Det er den enkelte students plikt å holde seg daglig oppdatert på den informasjon som publiseres i studentens Fronter-rom. Det forutsettes at studentene har egne bærbare PC-er som er egnet til studiebruk.

Krav om deltakelse

Grunnskolelærerutdanningen har ansvaret for å fremme studentens dannelse til yrket og for å foreta løpende skikkethetsvurdering av studenten. Dette forutsetter at studenten er til stede i undervisningen og deltar aktivt i læringsfellesskapet. Det er derfor obligatorisk for alle studenter å delta i all semesterplanlagt undervisning/læringsaktivitet. Gyldig fravær er egen og barns sykdom, samt innvilget velferdspermisjon.

Studenten plikter å benytte seg av faglig veiledningstilbud og å møte til andre veiledningssamtaler det innkalles til.

For å få adgang til å fremstille seg til vurdering et semester, må studenten ha vært til stede på minst 80 % av semesterplanlagte økter i studiet generelt og i det enkelte fag. Studenten har selv ansvar for å få sin tilstedeværelse registrert og for å holde oversikt over eget fravær. Studenten skal ta kontakt med studieleder, trinnleder og faglærere ved langvarig fravær. For øvrig bør studenten varsle den ansvarlige faglærer også ved kortere fravær. Ved dokumentert langvarig sykdom eller andre særskilte behov som vil føre til at tilstedeværelsen synker til under 80%, kan studenten søke skriftlig om å få beholde eksamensretten eller å få endret utdanningsplan. Slike søknader behandles individuelt.

I tillegg til undervisning som har et generelt tilstedeværelseskrav, vil noen økter være merket spesielt som obligatorisk på semesterplanen, dette gjelder også praksis. Slike økter må gjennomføres. Ved dokumentert gyldig fravær på slike økter i et fag, kan studenten søke skriftlig om å få anledning til å «ta igjen» økten ved å gjøre et ekstra arbeidskrav, slik at studieprogresjonen kan opprettholdes. Det vil fremgå av det enkelte fags semesterplan hvilke økter som har denne formen for obligatorikk.

Studiet har også noen tverrfaglige forelesninger eller seminarer som vil stå på overordnet semesterplan. Disse kan ikke tas igjen ved ekstra arbeid, men studenten kan ved dokumentert gyldig fravær søke skriftlig om å få anledning til å delta neste studieår. Unntak fra dette er førstehjelpskurs, som må avvikles før høstpraksis første og tredje studieår.

Ved dokumentert gyldig fravær i praksis får studenten mulighet til å fullføre ved å ta igjen tapte dager (se plan for praksis).

Progresjon

Studiemodellen viser hva som er ordinær progresjon for kullet. Ved spesielle behov kan en student søke om å få utarbeidet en utdanningsplan som avviker fra studiemodellen, for øvrig skal studenten delta i undervisning og fremstille seg til vurdering til de tider studiemodellen spesifiserer. Studenter som uten dokumentert gyldig grunn unnlater å fremstille seg til vurderinger i henhold til utdanningsplanen, må påregne minst ett års permisjon fra studiet for å komme à jour og vil dermed endre kulltilhørighet.

Første praksisperiode må være fullført og bestått før studenten kan begynne på sitt andre studieår. Fag fra første studieår og praksis fra andre studieår må være bestått før studenten kan begynne på sitt tredje studieår. Fag fra andre studieår og praksis fra tredje studieår må være fullført før fjerde studieår påbegynnes. Fjerde studieår kan heller ikke påbegynnes uten at studenten har levert bacheloroppgave til vurdering.

Ved ikke bestått praksisperiode må studenten gjøre et nytt forsøk påfølgende år, men kan da ikke gå videre med hverken fagstudier eller nye praksisperioder. Dette innebærer at studenter som ikke består praksis må ta ett års permisjon fra utdanningen for å gjøre et nytt forsøk på å bestå praksisperioden.

Læringsformer

I løpet av studiet vil studentene opparbeide seg inngående kjennskap til forskjellige læringsformer de kan benytte seg av som lærere i grunnskolen.

Studentene vil gjennom studiet møte varierte læringsformer, fra sterkt lærerstyrte til meget studentaktive, fra selvstudium og individuelle skriftlige arbeider, til læringsfelleskap og muntlige fremføringer i gruppe. Læringsformene vil omfatte bl.a. forelesninger, seminarer, gruppearbeid, selvstudium, litteraturstudier, mappearbeider, oppgaveløsning, prosjektoppgaver og fordypningsoppgaver, fremlegg av eget arbeid, praksisopplæring, erfaringsdeling, veiledning og deltakelse i forskningsprosjekt i grunnskolen.

Vurderingsformer

Studentene vil møte varierte vurderingsformer, både som underveisvurdering og sluttvurdering. Vurderingen vil i mindre grad basere seg på individuelle, skriftlige prøver og i stedet legge mer vekt på mappevurdering og gruppearbeider der dokumentasjon, refleksjon og læring står sentralt. Muntlig høring, praktiske prøver og praksisrelaterte vurderingsformer benyttes også.

Studentene skal gjennom studiets vurderingsformer og utarbeidelse av vurderingskriterier bli kjent med aktuelle vurderingsformer og arbeid med vurderingskriterier i grunnskolen. Samarbeid mellom faglærerne og studentene vil gjøre at studentene også får innflytelse på ulike deler av vurderingsordningene og vurderingskriteriene i de ulike fagene. Det framgår av fagplanene for hvert enkelt fag hva slags konkrete vurderingsformer som benyttes.

Det vil gis arbeidskrav i alle fag. Et emnes arbeidskrav må være levert innen angitt frist og godkjent av faglærer før studenten får adgang til vurdering i emnet. Studentens rett til vurdering i emnet inndras dersom ett eller flere arbeidskrav ikke leveres eller ikke godkjennes.

Grunnskolelærerutdanningen skal fremme studentens evne til refleksjon, danning, egen vekst og læring. Studentene har krav på veiledning i tilknytning til praksis, det enkelte fag og studiet som helhet. Studentene har plikt til å ta i mot veiledning i de situasjoner og det omfang som emneplanene fastsetter.

Utdanningen er forpliktet til å sikre at kandidatene mestrer norsk på en kvalifisert måte i profesjons-sammenheng. Dette gjelder muntlig, samt både bokmål og nynorsk skriftlig. Alle fag vil derfor vektlegge studentens språklige fremstillingsevne ved vurdering i faget. Studenter som ikke følger norskfaget i utdanningen må i et annet fag levere et arbeidskrav skrevet på den målformen studenten normalt ikke benytter.

Karaktersystem

I henhold til eksamensforskriftens forskriften ved Høgskolen i Buskerud kan vurdering gis i form av karakteren Bestått/Ikke bestått eller gradert karakter fra A-F, hvor A er beste karakter og F er ikke bestått.

Karakter	Betegnelse	Generell beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

STUDIEINNHOOLD

Rammeplanforskriften fastsetter at studenten, i tillegg til PEL (60 stp), normalt skal ha tre undervisningsfag på 60 stp. Det åpnes likevel for at studenten i fjerde studieår velger et skolefag og et skolerelevant fag på hver 30 stp, alternativt to skolefag på 30 studiepoeng hver.

Pedagogikk og elevkunnskap (PEL) undervises hvert semester de tre første årene. Studentene kan i tillegg velge enten norsk eller matematikk som gir 60 stp over de to første årene pluss engelsk, naturfag eller samfunnsfag som gir 30 stp i løpet av de to første årene pluss 30 stp det tredje året.

Fagtilbudet fjerde studieår vil være klart senest høsten 2013. Studenter som da ønsker fag som ikke tilbys ved HIBU, vil ha mulighet til å ta fag ved andre lærerutdanningsinstitusjoner. Høsten fjerde studieår tilrettelegges det for internasjonal utveksling.

Studiemodell

1. studieår		2. studieår		3. studieår		4. studieår*	
1. sem høst	2. sem vår	3. sem høst	4. sem vår	5. sem høst	6. sem vår	7. sem høst	8. sem vår
Praksis 30 dager på mellomtrinnet 10 timer leksehjelp		Praksis 30 dager på ungdomstrinnet Skoleovertakelse		Praksis 20 dager på mellomtrinnet Forskningsprosjekt		Praksis 20 dager på ungdomstrinnet	
PEL 1 (15 stp)		PEL 2 (15 stp)		PEL 3 (15 stp)	PEL 4 (15 stp)		
Undervisningsfag I Norsk 1 / Matematikk 1 (15 + 15 stp)		Undervisningsfag I Norsk 2 / Matematikk 2 (15 + 15 stp)				Eventuelt internasjonalt semester	
Undervisningsfag II Engelsk 1 / Naturfag 1 / Samfunnsfag 1 (15 stp)		Undervisningsfag II Engelsk 1 / Naturfag 1 / Samfunnsfag 1 (15 stp)		Undervisningsfag II Engelsk2 / Naturfag 2 / Samfunnsfag 2 (15 + 15 stp)		Fag III (IV) (30 stp)	Fag III (IV) (30 stp)
Interkultur. 1 Førstehjelp	Interkultur. 2 Trafikk- opplæring	Interkultur. 3 Barn i krise	Interkultur. 4 Entreprenør- skap	Interkultur.5 Førstehjelp	Interkultur.6 Samiske forhold	Interkultur. 7	Interkultur. 8

Overgang til
mastergradsstudium

* I stedet for å fortsette på fjerde studieår, kan studenten etter fullført tredje studieår og bachelorgrad velge å gå over til et mastergradsstudium som vil gi lektorkompetanse. Det første året i mastergraden vil da erstatte fjerde studieår i grunnskolelærerutdanningen, forutsatt at praksisopplæring inngår.

Praksis

Grunnskolelærerutdanningen er en profesjonsutdanning hvor læring og danning foregår knyttet til både teori og praksis. Praksisfeltet generelt, og praksisopplæringen spesielt, skal være en læringsarena for studentene på lik linje med høyskolens forelesninger.

I løpet av de fire studieårene skal studentene ha veiledet praksisopplæring på til sammen 100 dager. Avdeling for lærerutdanning, HIBU, har partnerskoler i Drammen og nabokommunene. Praksisopplæringen foregår på disse. Studentene blir utplassert på en ny skole og et nytt årstrinn hvert studieår. Studentene settes sammen i grupper og får én eller flere praksislærere som har kompetanse til å

veilede i gruppens studiefag. Gruppesammensetningen skifter også fra år til år. Praksisperiodene består av 30 dager fordelt på høst og vår de to første årene, 20 dager de to siste årene.

I tillegg til 100 dager veiledet praksisopplæring skal studenten i løpet av studiet ha praksis i form av aktiv deltakelse i leksehjelp, en skoleovertakelse og et forskningsprosjekt i grunnskolen.

Praksis har egen emneplan som beskriver organisering og læringsutbytte av praksisopplæringen i tråd med nasjonale retningslinjer. Tidspunktene for de forskjellige årskullenes praksisperioder fastsettes for ett år av gangen i samarbeid med praksisskolene, og nedfelles i årsplan for praksis.

Tverrfaglige perspektiver og temaer

Det er flere tverrfaglige perspektiver og temaer som behandles gjennomgående av alle fag i utdanningen. Dette gjelder blant annet flerkulturelle og internasjonale perspektiver, tilpasset opplæring, vurdering, grunnleggende ferdigheter som definert i Kunnskapsløftet og bruk av IKT som pedagogisk verktøy.

I tillegg kommer enkelte tverrfaglige temaer som bearbeides på obligatoriske forelesninger/seminarer holdt av interne eller eksterne gjesteforelesere:

- Mangfold og interkulturalitet – 8 seminarer (se s.3)
- Barn i krise
- Entreprenørskap
- Samiske forhold og samiske elevers rettigheter
- Trafikkopplæring
- Førstehjelpskurs

Slike forelesninger/seminarer vil fremgå av den overordnede semesterplanen. Deltakelse på disse er generelle arbeidskrav som må være godkjent før studenten kan uteksamineres som grunnskolelærer.

Arbeid med grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter omfatter muntlighet, lesing, skriving, regning og å kunne bruke digitale verktøy. Elevene i grunnskolen skal i arbeidet med fagene tilegne seg de grunnleggende ferdighetene, som er forutsetninger for videre utvikling og læring. Elevenes nivå i de fem ferdighetene må stige i takt med økende faglige krav i skoleløpet.

Utdanningen skal gjøre studentene bevisste på de grunnleggende ferdighetenes betydning for læring, og kompetente til å vurdere og å høyne elevenes kompetanse i disse ferdighetene i alle grunnskolefag og på alle trinn fra 5. – 10. Alle fag i utdanningen har ansvar for å ivareta dette.

Arbeid med grunnleggende ferdigheter i studiet skjer i alle fag gjennom alle fire studieår, med størst omfang de to første årene. Spredt utover første studieår holdes det ett tverrfaglig innføringsseminar for hver av de grunnleggende ferdighetene. Hvert fag arbeider deretter spesielt med den gjennomgatte ferdigheten frem til neste seminar. I andre studieår gjentas seminarrekken, da med større ansvar på studentene for gjennomføringen av seminarene.

For å bli lærere som er kompetente til å arbeide med de grunnleggende ferdighetene, kreves det at grunnskolelærerstudentene gjennom studiet arbeider aktivt med å høyne sitt eget ferdighetsnivå i lesing, skriving, muntlig fremføring, regning og bruk av digitale verktøy. Alle lærerutdannere er derfor ansvarlige for å gi studenten tydelig tilbakemelding hvis ferdighetsnivået på et område synes for lavt.

Fritaksbestemmelser

Studenter som ikke har vurdering i begge norske målformer fra videregående skole kan gis fritak fra prøve i en av målformene i alle fag *bortsett fra norsk*. Søknad om fritak må vedlegges vitnemål fra videregående skole eller eventuell annen dokumentasjon.

Tidligere utdanning som ikke er grunnskolelærerutdanning *kan* gi grunnlag for fritak for emner eller fag dersom de omfatter fagdidaktikk og praksisopplæring. Fritakssøknader behandles individuelt ut fra disse retningslinjene, kombinert med rammeplanforskriftens krav til utdanningens sammensetning. Offisielle karakterutskrifter og fagplaner som bekrefter omfang og innhold av den aktuelle utdanningen må vedlegges søknaden.

Fritak føres på vitnemålet. (Jfr. rammeplanforskriften av 1.3.2010)

STUDIEKVALITET OG STUDENTMEDVIRKNING

Studentene blir vanligvis organisert slik:

- Årskullet: alle studentene på studieprogrammet GLU5.-10.
- Praksisgruppe: gruppe på fire studenter som gjennomfører praksis sammen. Praksisgruppene endres hvert år.
- Arbeidsgrupper: studentene kan inndeles i større eller mindre arbeidsgrupper for faglig arbeid, disse kan variere fra fag til fag, eller fra oppgave til oppgave.

Studentene er medansvarlige for å utvikle studiekvaliteten ved å bidra aktivt i undervisning, være i dialog med faglærere og studieledelse, samt delta i evaluering av emner, læringsmiljø og praksisopplæring.

STUDENTREPRESENTANTER

Årskullet velger hvert år to tillitsvalgte til å representere hele kullet og i tillegg to fagkontakter for hvert fag de har undervisning i. De tillitsvalgte deltar i trinnmøter og fagkontaktene i fagutvalg (se under).

TRINNMØTER

1 - 2 ganger i semesteret skal det holdes et trinnmøte der trinnleder, faglærere og studentrepresentanter/tillitsvalgte deltar. Studieleder og praksisrådgiver skal inviteres.

Formålet med trinnmøte er å evaluere undervisningen underveis i semesteret og sørge for kontinuitet i planlegging, gjennomføring og videreutvikling av studiet.

Aktuelle arbeidsoppgaver for årstrinnsmøtet er: Generell informasjon, medansvar for samordning, samhold og trivsel på årstrinnet; for- og etterarbeid i forbindelse med praksis og generell studieevaluering. Studentrepresentantene referatfører trinnmøtene, referatet godkjennes av trinnleder.

Tillitsvalgte kan selvsagt også be om møte med studieleder og/eller trinnleder utenom de fastlagte møtene for å ta opp forhold som berører hele kullet.

FAGUTVALG

Minst én gang i semesteret skal det holdes fagutvalgsmøte der faglærerne i det aktuelle faget møter fagkontaktene for å evaluere undervisningen. Fagutvalgsmøter bør avholdes når omtrent en tredel av semesterets økter i faget er gjennomført, slik at man har et godt grunnlag for evaluering av undervisningen og muligheter til å gjøre endringer for resten av semesteret.

Fagkontaktene referatfører møtene i fagutvalget, referatene godkjennes av fagansvarlig før utsending.

